

การศึกษา : ภารกิจสำคัญของรัฐบาลใหม่ (2)

พีระ พนาสุกน
ppp@MACeducation.com

รัฐธรรมนูญ'50 ได้กำหนดภารกิจสำคัญที่รัฐบาลใหม่จะต้องดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษาได้แก่เรื่อง “การจัดสรรความถี่คลื่นวิทยุ โทรทัศน์ และโทรคมนาคมเพื่อการศึกษา” ตามมาตรา 47 และ “การจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนมีสิทธิเสมอภาคได้เรียนฟรี 12 ปีอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ตามมาตรา 49. นอกจากนี้รัฐธรรมนูญ'50 ยังได้กำหนดภารกิจสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาที่รัฐบาลใหม่จะต้องดำเนินการไว้ในมาตราอื่นๆ อีก ได้แก่

● **มาตรา 80** รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรมดังต่อไปนี้

(3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม **จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ** กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ **จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา** **ให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก** รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตามมาตรา 80(3) ดังกล่าว รัฐบาลใหม่มีภารกิจที่ต้องจัดทำ 3 เรื่องให้เป็นรูปธรรมคือ **เรื่อง**ที่หนึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติ, **เรื่อง**ที่สอง กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ และ**เรื่อง**ที่สาม การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยทั้ง 3 เรื่องต้องให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก, ซึ่งเป็นภารกิจที่หนักมากสำหรับรัฐบาลใหม่ที่มีเจตนาจริงจังกับเรื่องการศึกษา.

● **มาตรา 80**
(4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน

จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

● **มาตรา 289**
วรรคสอง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการศึกษาอาชีพ ตาม

ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ

จากมาตรา 80(4) และ มาตรา 289 วรรคสองมีประเด็นที่เป็นปัญหาสำคัญอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งรัฐบาลใหม่จะต้องทำความเข้าใจและแก้ปัญหาโดยใช้หลักปัญญาคือ **หนึ่ง** เรื่องการกระจายอำนาจ “การบริหารการศึกษา” ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ **สอง** เรื่อง “สิทธิ” ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.

รัฐบาลใหม่จะต้องทำความเข้าใจระหว่างคำว่า “การบริหารการศึกษา” กับ “การจัดการศึกษา”, และรัฐบาลใหม่จะต้องไม่สับสนระหว่างคำว่า “สิทธิ” กับคำว่า “หน้าที่” ในการจัดการศึกษา. การจัดการศึกษาเป็น “หน้าที่” โดยตรงของกระทรวงศึกษาธิการ, ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี “สิทธิ” ที่จะจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา. การศึกษาของชาติจะต้องมีกระทรวงเดียวคือ กระทรวงศึกษาธิการเท่านั้นที่ทำหน้าที่คอยดูแลภาพรวมโดยเป็นผู้กำหนดคนนโยบายและมาตรฐาน, ตั้งงบประมาณการศึกษาของชาติเพื่อให้การสนับสนุนและส่งเสริม รวมทั้งการจัดทำแผนการศึกษาของชาติ.

● **มาตรา 303** ในวาระเริ่มแรก ให้คณะรัฐมนตรีที่เข้ามาบริหารราชการแผ่นดิน

“สิทธิและเสรีภาพในการศึกษาของประชาชนจะต้องได้รับการคุ้มครอง, แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในด้านการศึกษจะต้องมีการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้ประกาศไว้”.

ภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ดำเนินการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องดังต่อไปนี้ ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด

(2) กฎหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาของชาติตามมาตรา 80(3) โดยส่งเสริมการศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิต วิทยาลัยชุมชน หรือรูปแบบอื่น รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบการศึกษาทุกระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา 176

กล่าวโดยสรุป การศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญของรัฐบาลใหม่. รัฐบาลใหม่ได้ก็ตามที่มองข้ามความสำคัญของการศึกษาหรือไม่เข้าในเรื่องการศึกษา จะต้องประสบกับปัญหาในการบริหารประเทศอย่างแน่นอน. รัฐธรรมนูญ'50 มาตรา 178 กำหนดให้รัฐมนตรีต้องดำเนินการตาม (1)บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย, (2)นโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐบาล, (3)รับผิดชอบร่วมกันต่อรัฐสภาในนโยบายทั่วไปของคณะรัฐมนตรี. และน่าจะเพิ่มเติมอีกข้อหนึ่งคือ “นโยบายที่พรรคการเมืองเคยให้ไว้ต่อสาธารณะในโอกาสเสี่ยง”.

ขอให้รัฐบาลใหม่ จงมีอายุอันยืนนาน.